

Motion till riksdagen 2023/24:1035

av **Anna Wallentheim (S)**

Tillgänglig och jämlik tandvård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra tandvården tillgänglig och jämlik för alla och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tandhälsan utgör en grundläggande pelare för allmän hälsa och välbefinnande i samhället. För att vi som nation ska förverkliga våra värderingar om rättvisa och jämlikhet måste vi intensifiera våra insatser för att förbättra tandvården och reducera ojämlikheten inom tandhälsa. Det är en moralisk plikt att stärka tandvårdens tillgänglighet för våra mest sårbara medborgare, och genom detta kan vi säkerställa att ingen behöver avstå från livsviktig tandvård på grund av ekonomiska hinder. Tiden har kommit att bryta det negativa mönstret och se till att tandvård blir mer inkluderande och jämlik för alla i vårt land.

Det är viktigt att betona att ojämlikheten inom tandvården i Sverige är en problematisk realitet, där sociala faktorer har en avgörande inverkan på fördelningen av tandhälsa. Tandhälsoproblem har en tendens att överföras mellan generationer, vilket innebär att om föräldrarna lider av dålig tandhälsa till följd av låg inkomst eller social utsatthet, ökar risken för att deras barn drabbas av karies, även om barnen har tillgång till avgiftsfri tandvård. Detta farliga mönster måste omkullkastas, och en väg att uppnå detta är genom att förbättra möjligheten till en jämlik och tillgänglig tandvård för alla.

Det är särskilt beklämmande att konstatera att alltför många barn och vuxna lider av tandhälsoproblem i dagens Sverige, och dessa problem har dessvärre förvärrats under det senaste decenniet. En tredjedel av våra barn har sämre tandhälsa i jämförelse med tidigare generationer i samma ålder, och antalet vuxna som inte har genomgått en rutinkontroll hos tandläkaren de senaste två åren växer stadigt. För var sjunde vuxen har tandvård som de behöver blivit en ekonomisk omöjlighet, och i dessa tuffa ekonomiska tider ökar risken markant för att denna siffra kommer att stiga ytterligare.

Det är inte bara i munnen problemen manifesteras. Forskning har tydligt visat att dålig tandhälsa också ökar risken för hjärt-kärlsjukdomar. Dessutom, och kanske ännu viktigare, har tandhälsa en social dimension, där ojämlikheten i tandvården blir en markör för socioekonomiska klasser i samhället.

Tänderna är inte en isolerad del av kroppen. De är integrerade i vårt övergripande välmående, och god munhälsa är en avgörande förutsättning för att uppnå en optimal allmän hälsa. Det är därför dags att vi tar det nödvändiga steget att inkludera tänderna som en integrerad del av vår kropp i hälso- och sjukvården, med samma grad av jämlikhet som vi förväntar oss inom övriga medicinska områden.

Ingen i vårt land bör tvingas dölja sitt leende eller lida i tysthet på grund av dåliga tänder. Det är hög tid att vi som nation sätter tandhälsan i centrum för vårt jämlikhetsarbete och arbetar för att göra tandvård tillgänglig för alla våra medborgare, oavsett deras socioekonomiska bakgrund.

Anna Wallentheim (S)